

ARCHITEKTURA W MIEŚCIE ARCHITEKTURA DLA MIASTA

SPOŁECZNE I KULTUROWE ASPEKTY
FUNKCJONOWANIA ARCHITEKTURY
NA ZIEMIACH POLSKICH LAT 1815–1914

ARCHITEKTURA W MIEŚCIE
ARCHITEKTURA DLA MIASTA

SPOŁECZNE I KULTUROWE ASPEKTY
FUNKCJONOWANIA ARCHITEKTURY
NA ZIEMIACH POLSKICH LAT 1815–1914

ARCHITEKTURA W MIEŚCIE ARCHITEKTURA DLA MIASTA

SPOŁECZNE I KULTUROWE ASPEKTY
FUNKCJONOWANIA ARCHITEKTURY
NA ZIEMIACH POLSKICH LAT 1815–1914

redakcja naukowa
Mikołaj Getka-Kenig
Aleksander Łupienko

Instytut Historii PAN
Warszawa 2017

Redakcja i korekta
Ewa Bazyl

Opracowanie graficzne i projekt okładki
Dariusz Górski

Na okładce
Panorama Warszawy z kopuły kościoła ewangelickiego,
fragment dziewiętnastowiecznego drzeworytu Feliksa Zabłockiego.
Ze zbiorów Biblioteki Narodowej

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

ISBN 978-83-65880-10-9

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

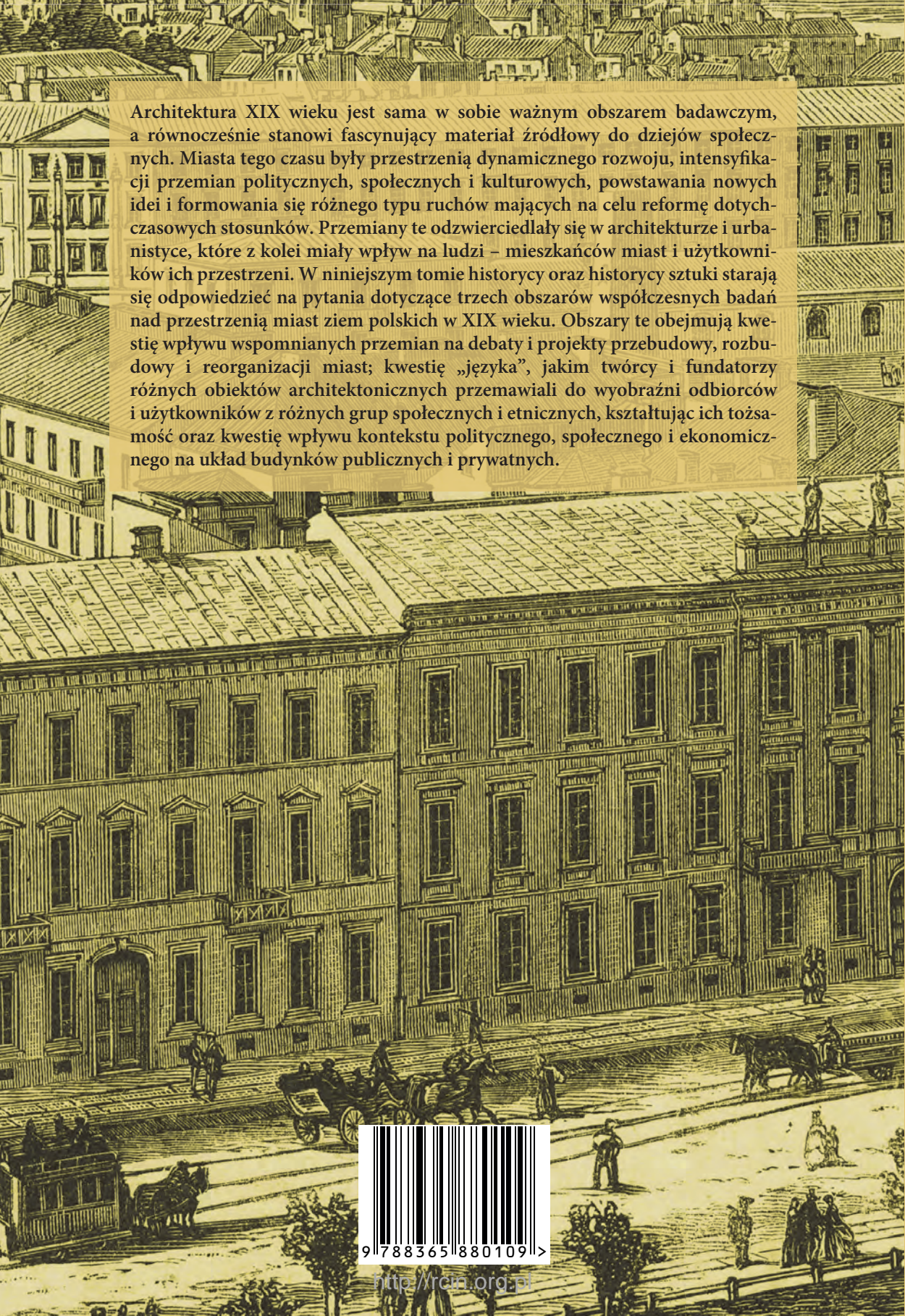
Wydanie I, Warszawa 2017

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
22 831 02 61-62, w. 44
www.ihpan.edu.pl
<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>
wydawnictwo@ihpan.edu.pl

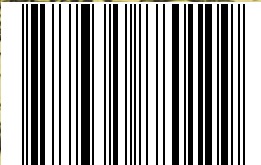
Druk i oprawa
Fabryka Druku

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I. DEBATY WOKÓŁ MIASTA, URBANISTYKA, BIOPOLITYKA	
Kamil Śmiechowski, <i>Kwestia mieszkaniowa w dużych miastach Królestwa Polskiego na początku XX wieku jako zagadnienie polityczne</i>	13
Emilia Kiecko, <i>O kilku problemach u początków nowoczesnej „budowy miast” na ziemiach polskich</i>	29
Aleksander Łupienko, <i>Wkład ruchu higienicznego w polską myśl urbanistyczną (1850–1914)</i>	57
II. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA W MIEŚCIE A TOŻSAMOŚĆ	
Daria Bręczewska-Kulesza, <i>Wykorzystanie architektury jako narzędzia germanizacji i tworzenia nowej tożsamości miasta na przykładzie Bydgoszczy w XIX i na początku XX stulecia</i>	71
Krzysztof Stefański, <i>Casus Łodzi – architektura jako wyraz tożsamości narodowej i religijnej</i>	89
Mikołaj Getka-Kenig, <i>Forma architektoniczna i przeciwdziałanie symbolicznemu wykluczeniu w miejskiej przestrzeni publicznej – przypadek kopca Kościuszki</i>	111
Mariusz Kulik, <i>Rosyjskie koszary wojskowe a rozwój miast Królestwa Polskiego w XIX wieku</i>	129
Małgorzata Hanzl, <i>Aspekty znaczeniowe struktur miejskich. Studium przypadku dzielnic zamieszkałych przez ludność żydowską w Polsce centralnej XIX w.</i>	147
III. PRZESTRZEŃ PRYWATNA W MIEŚCIE: WNĘTRZA A UŻYTKOWNICY	
Kamila Twardowska, <i>Modernizacja i tożsamość miasta. Architektura krakowskich miejskich szkół powszechnych z przełomu XIX i XX wieku</i>	165
Emilia Ziółkowska, <i>Program funkcjonalny wewnątrz rezydencji a model rodziny burżuazji warszawskiej w okresie międzypowstaniowym</i>	191
Piotr Kilanowski, <i>Rozplanowanie kondygnacji mieszkalnych w śródmiejskich kamienicach warszawskich na przełomie XIX i XX wieku</i>	219

Architektura XIX wieku jest sama w sobie ważnym obszarem badawczym, a równocześnie stanowi fascynujący materiał źródłowy do dziejów społecznych. Miasta tego czasu były przestrzenią dynamicznego rozwoju, intensyfikacji przemian politycznych, społecznych i kulturowych, powstawania nowych idei i formowania się różnego typu ruchów mających na celu reformę dotychczasowych stosunków. Przemiany te odzwierciedlały się w architekturze i urbanistyce, które z kolei miały wpływ na ludzi – mieszkańców miast i użytkowników ich przestrzeni. W niniejszym tomie historycy oraz historycy sztuki starają się odpowiedzieć na pytania dotyczące trzech obszarów współczesnych badań nad przestrzenią miast ziem polskich w XIX wieku. Obszary te obejmują kwestię wpływu wspomnianych przemian na debaty i projekty przebudowy, rozbudowy i reorganizacji miast; kwestię „języka”, jakim twórcy i fundatorzy różnych obiektów architektonicznych przemawiali do wyobraźni odbiorców i użytkowników z różnych grup społecznych i etnicznych, kształtując ich tożsamość oraz kwestię wpływu kontekstu politycznego, społecznego i ekonomicznego na układ budynków publicznych i prywatnych.

9 788365 880109 >

<http://rcin.org.pl>